

ԻՐԱՅԻՆՈՒՆԷՔ

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԵՆ ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ

ԲԱԶՄԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Գրականության համար Տարեկան 12 ֆր.
» » Վեցամսեայ 6 ֆր.
Արտատպանի համար (երկու քիչ մեկ ծրարով) Տարեկան 14, վեցամսեայ 7 ֆր.
ԿԱՆԻՒԻ ՎՃԱՐՆԵԼԻ

Համակ դրամ եռայն դրկեղ հետեւեալ հասցեով
ԽՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ «ԻՐԱՅԻՆՈՒՆԷՔ» ԼՐԱԳՐՈՅ. — Վ.Ա.Ռ.Ն.Ա. (Պուլկարիա)
Редакция на ВѢСТНИКЪ
„И р а в у н к ъ“
ВАРНА (България)
Rédaction du journal
„I r a v o u n k“
V A R N A (Bulgarie)

Խմբագրութեան ուղղեալ գրութիւնք եւ չեն դիտար Եւ յարմար դասուած-ները միայն կը հրատարակուին աւ-րոյշովին կամ մասամբ:
Դասնոցման տողը 20 սանթիմ. երե-հեն աւելի անգամներու համար 20 օ/օ զեղջ կը լինի:

ԿՂԵՐԻՆ ԱԶԳԵՑՈՒԹԻՒՆԸ ՄԵՐ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ԳՈՐԾԵՐՈՒՆ ՄԵԶ

Բ.

Կրօնը — մանաւանդ քրիստոնէ-ականը — թէեւ պարզ իր վար-դապետութիւններուն մէջ, մինչեւ մէկ աստիճան յառակ ու իմաս-տութեամբ զծած է բարոյականի սկզբունքները, բայց եկեղ-եր տես որ անոր պաշտօնեաները կամովին չեղած այդ շիտակ ճանքէն, նա-խապառակաւ դարերէ սկսեալ ծուռ միջոցներով մեծ դեր ունե-ցած են մարդկութեան ճակատա-գրին վրայ: Աստուծոյ միջոց նկատու-ողութեան առեւելով մարդուն՝ դէպի անծանօթն ունեցած բնական ձգ-տումները, սոյն անծանօթին ի-տեալը անոր մտքին մէջ տեղաու-րած և յաւիտեանական վայելման ու ցրկումի հեռապատկերին գե-րին դարձուցած են զանի: Մինչև իսկ հոգիին համար մարմինը չար-չրկելու անդրջնհեղեան միտքի գաղափարին այնքան ուժ տուած են որ, մենակեցութեամբ, կուտա-կրծութեամբ, ճգնաւորութեամբ ընկերութենէն բաժնած հեռացու-ցած են կարեւոր մաս մը և բա-ցարձակապէս խորտակելու աշխա-տած տիեզերական ներդաշնակ ա-ռաջդիմութեան զսպանակները:

Իրենց վաղապետութիւնը միշտ շատագոյնուած վերացական փռուզ-ներով, դժբաղդաբար ամեն դարու մէջ տիրող վիշապը եղած է այլեւ այլ ձևերու տակ: Քրուքները, մոլա-ները, տէրտէքները ընդհանուր ըս-կերունքին մէջ համեմատաբար սէռէ մոնիներու տարբերութեամբ հա-ւատարիմ գտնուած են իրենց դե-րին, և իրենց յանձնուած գերու-թեան շղթային պահպանումին հա-մար ջանք չեն խնայած:

Որի՞ փոյթ թէ ժամանակի պո-հանքը յայտնի հակասութիւններու մէջ կը դնէ զիրենք: Հոգին իրենց սեփականութիւնն է և այդ սեփա-կանութեան անպայման իրաւուն-քը կարող է սրբազրել ամեն հա-կասութիւն: Կոպիլ ու արձակել այն ընդարձակ իշխանութիւնն է,

որին համար ամեն ինչ հնարաւոր է, երբ մանաւանդ խուժանի տը-գիտութիւնն է իր կռուանը:
Մեր կղերականութիւն բնակա-նաբար բացառութիւն չպիտի կազ-մէր ընդհանուրին մէջ, մանաւանդ որ ինք Արեւելքի ժողովուրդներէ մէկուն հոգիին տիրացած էր, որ աւելի գիւրամատչելի ու դիւրա-գին է:

Ամեն անգամ որ ընկերային խնդիր մը կը յուզուի — զոր օրի-նակ ամուսնականը — Հայաստան-եաց հնաւանդ օրէնքները կուգան կը տնկուին անոր առջեւ և չեն թողուր որ բարեքման քայլ մը առնէ դէպի առաջ: Հինը, միշտ հինն է որ կը զինէ մեր կը-զերականները, որոնք կարծես ա-մենը մէկտեղ ուխտ են դրած աչ-քերին գանկերուն ետին առած հին ճանքուն դիտել ու «զօռով» գահավէժի մը բերանը տանիլ խեղճ ժողովուրդը:

Միտքարական երեւոյթ և կամ լաւ նշան մը չը սեպենք. բնաւ տեսնել այսօր վարդապետ մը, որ պիտի է Բարբէն վարդապետ, որ կեղծ բողոքի ձայն կը բարձրա-ցունէ անուղղակի կերպով ամուս-նական կարգ ու սարքին դէմ: Աստուծոյ անգամ կրկնուած են մեր մէջ, որ ի վերջոյ ապշութեան ենթարկած են այդ երեւոյթին հաւատարմաբար հետեւող մարդի-կը:

(Շարունակելի)

ՄԱՀՄՈՒՏ ՓԱՍԱ ԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆ

— 0 —

Տաւատ Մահմուտ փաշայի Սուլթա-նին ուղղած հետեւեալ նամակը թարգ-մանաբար կարտատպենք:

Ձեր վեհափառութեան չեն կըր-նար մօտենալ ամեն անոնք, որ պարկեշտ և առաքինի են. որով հետեւ այն անձինք զոր Դուք իբ-րեւ պաշտօնեայ կը գործածէք առ հասարակ ամենատարին տը-գէտներ, անկար ծերունիներ, կամ կաշառակեր խարբաւներ են, և նշանաւոր իբր կեղծաւոր, յա-փրջատակիչ, հարստահարող և շա-հախնդիր:

Այսօրինակ կառավարութիւն մը որ Դուք կազմեցիք ո՞ր երկրին մէջ գոյութիւն ունի, և կարելի է

այդպիսի տարբերով երաշխաւորել ժողովուրդին բարգաւաճումը: Ար-դի ճամբուն մէջ ձեր յամառու-թիւնը՝ մեր ազգին վերջնական կործանումէն զատ ուրիշ արդիւնք չը կրնար տալ:

Հանրային կրթութեան, տնտե-սական կացութեան և ծովային ուժին ամենաողորմելի վիճակը, մէկ խօսքով հիւժուով, պաշտօ-նատանց խեղճութիւնը և այն օր-հասական ազադակները որ դուրս կուգան ամեն սրտերէ բռնապե-տութեան ոճիրներէն արիւնոտած, խիստ փայլուն օրինակներ են ցոյց տալու թէ ձեր մտածումներուն և արարքին բռնակալութեան աս-տիճանը ո՞ր հասած է:

Դուք զխաւար հեղինակն էք մեր երկրին կործանման, և պատ-ճառը այնչափ ստորնութեանց եւ դէպ դէպ ոճիրներու:

Ձեր թափել տուած արիւնը, կործանած բոյները և Ձեր տա-րածած ստութիւնները բոլորին աչքերը բացին: Հազարներով մարդ-կային էակներ, որչափ իսլամ նոյն-չափ ալ քրիստոնիս ոչնչացած են:

Ձեր բռնակալութենէն ազատե-լու համար Ձեր հպատակները կը փախչին, Հայրենիքը կամայանայ և հետեւաբար հասոյթները կը նուազին. և Դուք հակառակ այս ամենուն կը յարատեւէք Ձեր ամ-բարտաւան և լիբը ճոխութեան մէջ:

Ձեք քաշուիր այնպիսի արարք-ներէ որոնք և ոչ մէկ կերպով ար-դարանալի են. և յիմար շուայու-թիւններ կնէք, ինչպէս են աստիճան ներու ու պատուանշաններու բաշ-խումը, որուն նմանը և ոչ մէկ երկրի մէջ կայ, 500էն մինչեւ 2000 ոսկի ամսաթոշակներ կու-տաք գող նախարարներու և զա-ռամալ Միծ վէզիրի մը, առանց նկատողութեան առնելու երկրին հասոյթները որ տասը միլիոնէն անդին չեն անցնիր, վերջապէս բան մը զձեզ չը կասեցնէր:

Նուատացած չեղա՞ք, երբ դեա-պաններուն և հիւպատոսներուն հը-րաման տուիք զիս ձերբակալելու պատրուակելով թէ՛ ձեր կեանքին դէմ դաւ մը սարքած եմ և թէ կնոջս ն. Բ. Սուլթանուհայն գո-հարեղենները գողցած ու երկու զաւակներս զորս անչափահաս կը համարէք խաբելով փախցուցած ըլլամ:

Ամօթ չէ՞ Օսմանեան վեհապե-տի մը, զիս բռնել տալու համար այս տեսակ ստութիւններ հեղի-նակի: Բայց կը լռեմ, վասն զի այն տագնապը՝ որուն մէջ կը գըտ-նուի կայսրութիւնը, զիս կը հարկադրէ մէկ կողմ ձգել ինչ որ անձիս կը վերաբերի, ուստի ձեզի հետ միայն հայրենիքի նկատ մամը կը խօսիմ:

Մեր երկիրը հարուստ է, ըն-դունակ բարգաւաճման և կարող է արդի բնակիչներուն քսան անգամ աւելին ամենայն դիւրութեամբ հանգիստ անուցանելու: Բայց ա-ւա՞ղ, աւազակներու խումբ մը ա-նոր վրայ ինկած այնչափ հարս-տութեան և այնչափ առատու-թեան ճամբան խափանած է: Այս Ձեր արարքն է որ այնչափ սիրե-լի երկիր մը սրտաճմլիկ աւերակի մը վերածեց: Այն միլիոնները՝ զորս դուք այլ և այլ դրամա-տանց մէջ Ձեր անունովը զետե-ղած, դիզած էք, Ձեր անձնա-կան չահուն ծառայողներուն պար-գեւներ տալու և դեռ ուրիշ անթիւ շուայութիւններու յատկացուցած էք, Օսմ. կառավարութիւնը անոնց մով կրնար այսօր պատկառելիաւա-տորմիղ մը ունենալ, որուն շնոր-հիւ կրկնէն մեզի համար կորու-նած չը պիտի ըլլար, և թերեւս պատերազմն ալ չը պիտի ծագէր, որ Յունաց մէջ վրիժառութեան ոգւոյն ծնունդ տուաւ: Այս ամենը ձեր սխալներէն առաջ եկան, ո-րոնք չը պիտի ներուին ձեզի:

Ութը տարիէ ի վեր այս տե-սութիւնները շատ անգամներ Ձեզ ներկայացուցած եմ: Դուք չը կը-ցիք զանոնք բարի կամեցողու-թեամբ գնահատել, և չալ անձ-նուիրութիւնս հասկնալ: Այն ա-տեն համոզուելով թէ որչափ եօ-ղօրիս մնամ կարելի չը պիտի ըլ-լայ ինձ ճշմարտութիւնը ձեզի լսելի ընել տալ: Խորհեցայ, թէ քանի որ Սուլթանը անկարող է և չուզեր լսել և ոչ ալ հասկնալ, պէտք է որ Ազգը արթնցնեմ, և անոր յայտնեմ արդի դրութեան վտանգները և բարեփոխութիւն պէտքը:

Վերջապէս այս պարտականու-

Թիւնը կատարելու և խիղճս բոլոր պատասխանատուութիւնէ ազատեալու համար է որ Եւրոպայ եկած եմ:

Ես Միւսիման և Թիւրք եմ, կը բաղձամ հայրենիքիս ծառայել առանց ցեղի և կրօնի խտրութեան. իմ երկու զաւակներս ալ միեւնոյն պարտքը ունին անոնք ալ հոս եկած են մի միայն ինձ օգնելու այս նուիրական պարտաւորութեան կատարմանը համար:

Արդարութիւնը միշտ կը յաղթէ և միշտ անյաղթելի կը մնայ:

Տաւադար Մանուկ Փաշա

21 յունվար 1900

Բարիկ «Մարքէն»

ՆԱԽԱԿ ԵՄԲԱՆԴՈՒԹԱՆ

Քանի մը օր առաջ տեղական թերթերու միջոցաւ հրապարակ ելած վիճակահանութեան խնդիրը, կարողանալով լսասարանել, կը փութանք ձեզ տեղեկացնել. Այդ վիճակահանութեան թուղթը հրապարակ նետող Պ. Օ. Գ. կուղէր հաւատացնել թէ թրքական վերջին վայրագութիւններուն զոհ Տիկինը մը կայ: Արդ ստոյգ աղբիւրէ կը տեղեկանանք թէ այդ տիկինը ոչ թէ մնաստուած այլ նիւթական գոհացուցիչ վիճակի մը մէջ կը գտնուի, և աւելի առաջ երթալով պիտի կրնամ ըսել թէ նոյն իսկ ինքը կարող է իսկական զոհերու նիւթապէս ալ օգնել:

Այս՝ խաբեւայութիւններու առաջինը չէ. միայն ցաւալին այն է որ այս անգամ տիկին մ'ալ մեղսակից կըլլայ այս խաբեւայութեան. Տիկինը թող չը կարծէ թէ 20.25 ֆրանք արժող ձեռագործը 100.125 ֆրանքի վիճակահանութեան դնելով կրնայ միամիտ ժողովուրդը խաբել: Իր սեռին պատիւ չը բերող այս տիկինը թող զոհ մնայ որ կը խնայ ինքը այս անգամ իր անունը չը հրապարակելով. միայն խորհուրդ կուտանք որ ուրիշներուն հացը չխլելու համար նոր մեքենայ մ'ալ բերել տալու չափ անխիղճ չըլլայ:

Իսկ Պ. Օ. Գ.ն ալ գոյանալիք դրամին կէսը կաղձակերպութեամբ մարմնոյ մը յատկացնելու խոստումով, որուն արդէն չեքմ պաշտպանը և միանգամայն օժանդակողն է հրապարակէն հաւաքուած այնքան գրամներու կորսուելուն, թիւրքաւստանձնած ըլլայ այս վիճակահանութեան ձեռնարկելու գործը:

Այրի Տիկին Մ. Միւսաբեան

Յունվար 19 յունվար

Ս. Գ. Ներկայէս մէկ մէկ օրի. նախ ալ զրկուած են Շարժում եւ հայելի թերթերուն:

Նոյն

ԱՌՈՂՋԱՊԱՆԱԿԱՆ

— 0 —

Անցնինք հիմա բնածուխի թըթուտով Թունաւորման պահուն երեւան եկած նշաններուն:

Այս կաղով բիշ շատ ապակաւնուած սենեակի մը մէջ մարդ փաթըր ատեն մը մնալով, անմիջապէս զլիւի պտոյտ, զլիւի ցաւ, ականջներու բզզում, փսխելու փաթ մը կուենայ. քիչ ետքը աչքերը կը նուաղին, դէմքը մեռելապատ գոյն մը կը զգենու և չափազանց սոսկալի տառապանքի մատնուած՝ գտնուած յարկը իրեն նեղ կըզգայ, յետոյ երթալով գըլուխը կը ծանրանայ և մամուլի մը միջոցաւ կողմնակի անտանելի ճնշման հնթարկած կը կարծէ, զնդերային ուժը կը կորսնցնէ և այսպիսով անդիմադրելի քնոյ կամ թմրութեան մը կը մատնուի, վայրկեան մը աւելի առաջ և հա՛սարտի բարախումներ, շնչառութեան տագնապ, բազկերակներու խուճապում մը երեւան գալով՝ մարդ բոլորովին անշնչացիալ դիակի մը ձեւը կ'առնէ. չորս կողմը կըսկիւ պաղիլ, սրտի փափախումը գրեթէ անլսելի կը մնայ եւ վերջապէս եթէ օգնութեան չի փութացուի և այս վիճակը մինչև վեց ժամ երկարի կատարեալ անզգայութեան մէջ մահը վրայ կը հասնի:

Երբեմն թունաւորումը քունի մէջ ալ կրնայ պատահիլ. Հետեւաբար այս վերջին պարագային՝ վերագրեալ նշանները այնքան սուր կերպարանք մը ցոյց չի տալով, մարդ գրեթէ հանդարտ վիճակի մը մէջ յաւիտենականապէս կը թմրի: Ահա ինչու համար գիշերատեն խանձող (մարսըզ) և կիսափառածուի պարունակող կրակաբանները ննջասենեակներու մէջ պահել կամ գեռ հրաչէկ եղող շերտոցներու բանալիները գոցել ու պսակիլ տարապայման կերպով վտանգաւոր է:

Թունաւորման թեթեւ պարագաներուն մէջ ձեռք առնուելիք միջոցներուն՝ գալով, անմիջապէս արկածեալին սենեակը մտնելով՝ ամեն բանէ առաջ զայն դուրս հանել փութալու է. զինքը ոչ միայն մաքուր օդ պարունակող սենեակի մը մէջ տեղափոխել հարկ է, այլ նոյն իսկ եթէ կարելի ըլլայ բաց օդին տակ բացօդեայ տեղ մը, առանց ցուրտէն մտնելու փափկանկատութիւնը ունենալու, նոյն պէս աշխատելու է որ հիւանդին դըլուխը միշտ բարձր դիրքի մը

(*) Մենք այս առթիւ գանաղան միջոցներու գործադրութիւնը ժողովրդեան պարզելով հանդերձ, արկածի մը կամ ուր է հիւանդութեան մը ամենաթեթեւ պարագային մէջ՝ իսկ բժշկի մը ներկայութեան անհրաժեշտութիւնը եւ կամ անոր անուրանալի ծառայութիւններ մատուցանելը չենք կարող ուրանալ:

մէջ պահուի. զայն զրգռելու կամ ցնցելու մտքը, ստեպ անոր դէմ քին վրայ յանկարծ ամանով պաղ ջուր զարնելու է. այս միեւնոյն նպատակաւ հիւանդին ամբողջ մարմինը քրցալի, մանանիխի (խարսայ) աղուախառն ջուրի (ամօնիազ լիզիտ) և քափրախառն ալքօօլի (ալքօօլ քանֆրէ) նման զրգռիչ դեղերով շփելու է: Մէկ մ'ալ իբր կաղզուրի՝ ողիկից ըմպելիներ, առատօրէն լէմոնադա և մէկ սուրճի գաւաթի մէջ 8-10 կաթիլ եթեր (էթեր սիւլֆիդիդ) կոչուած դեղը աւելցնելով հիւանդին խըմցնելու է:

Իսկ երբ արկածեալին քով փրսխելու ջանքեր նշմարուին, մատեր, նիս անոր բերնին խորը մտցնելով իր այդ փափաքը դիւրացնել փորձելու ենք:

Այս միջոցով երբ արկածեալը սթափման փոքր շարժումներ կամ ոգեւորման մանր սարսուռներ ցոյց տայ, զայն տաք անկողնի մը մէջ փոխադրելով, զըլուխը միշտ բարձր ըլլալու պայմանաւ, իր երկու ոտքերուն մէջտեղ տաք ջրով լեցուն սրուակներ դնել կը բաւէ:

Վերջապէս թունաւորման ծանր պարագաներուն մէջ, շնչառութեան նպաստելու դիտումով՝ հիւանդին կուրծքին վրայ կատարուած յոճախ կողմնակի թեթեւ չափումները ամենակարեւոր են:

Վերոյիշեալները գործադրելու հետ միասին, թունաւորման պատճառ ելող սենեակին պատահականորէ կը դռները անմիջապէս բանալ և կազը արտադրող կրակին վրայ կրախառն ջուր թափել մոռնալու չէ:

ՏՔ. Ծ.

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Տօքթ. Լէյոսի խաղը

Բոլոր թերթերը աւետեցին Անգղիոյ և Գերմանիոյ մէջ ծագած խնդիրն ժենէրալ, Հէրցօկ և Պոլինտէսթրէթ» նաւերու բռնութիւն մասին: Ոմանք այդ խնդրոյն մէջ Տօքթոր Լէյոսի մէկ խաղն կը տեսնեն և կըսեն թէ բարի Տօքթորը Անգլիացոց կլիցոց թէ այդ երիք նաւերն Պօլինտէրուն զէնք և ռազմավթերք կը տանէին, այսպէսով նա մէկ կողմէն Անգլիան Գերմանիոյ հետ կը գժտեցնէր և միւս կողմէն Անգլիացոց սխալ ճամբայ մը ցոյց տալով զանոնք կը զրկէր վերոյիշեալ նաւերուն վրայ, մինչ ինքն հանդարտութեամբ ցամաք հանել կուտար թնդանթիւներն և պոչար որոնք ետեւէն եկող ուրիշ նաւեր կը բերէին: Կը հասկցուի ուրիշմ թէ ինչու Անգլիացիք այնքան վշտացած կ'երեւին:

Տիմօնի պատերազմիկն տարեկանը Շաբաթ երեկոյ տեղի է ունեցեր Տիմօն քաղաքին 1870ի պատերազմին մասնակցելուն տարեգըլիկ հանդէսն: Նոյն քաղաքի

«Քնար կարիպալտական» տնուն ընկերութիւնը ստորքած էր այդ հանդէսը, որուն կը մասնակցէին Բարիզի իտալական բոլոր ընկերութիւններն, Հանդիսականներ լազմաթիւ էին, Ալանդերի ժամանակ լազմական առաջարկած են Պ. Պ. Վասսէօր, Ռաքիէ, Գ. Դապեան, Պիւսքի, Նախկին մարտիկ Տիմօնի, Խօքթ. Ռիխա, Վիտօլ և Վ. Ռէսքի նախագահ «Քնար կարիպալտական»ին. բոլոր բաժակներն առաջարկուած են ի պատիւ կարիպալտի և Ֆրանսայի ու իտալիոյ միութեան համար: Տօքթ. Փիքարի առաջարկութեամբ ցաւակցական հեռագիր մը քաշուած է կարիպալտի այրիին իւր Մանիլօ որդւոյն կորստեան համար: Գնդապետ և Ռասքի առաջարկած է շնորհաւորութիւն յայտնել Ֆրանսական լեյոնելին որ հինգ հաշար ֆրանք քուէարկած է Տիմօնի մէջ կարիպալտին արձան կանգնելու համար: Պ. Ռասքի հանդիսական ներուն հրաւէր կարգացրէ է ներկայ գտնուելու այդ արձանին բացման հանդէսին որ տեղի պիտի ունենայ առաջիկայ մարտի 25ին:

Ա. Սեւի եւ Մ. Դաւիթ-Բեկ

Սիլիստրէ, 14 յունվ. 1900

Ներկայ յունվարի 7ին քաղաքիս «Սալօն Օրիէնթ»ի մէջ տիկին Պրեմիէի, Պ. Սմառտի ինչպէս նաեւ սիրող երիտասարդներու մասնակցութեամբ ինպատ տեղիս ընթերցասիրաց ընկերութեան վայելուչ շքով ներկայացուեցաւ Աշոտ Բագրատունի ողբերգութիւնը չորս արար, երկու պատկերով:

Չնայելով որ Սիլիստրէի հալգաղութը այնքան համեստ տարրերէ բաղկացած է և սիրողները շատ քիչ առիթ ունին բեմական յայտնի արժանի, ընդունակութիւն ունեցող դէմքեր տեսնելու և անոնցմէ օրինակուելու, բաւականաչափ յաջող դուրս եկան իրենց դերերուն մէջ, այնպէս որ ներկայ հասարակութիւնը չուշաքաւ կրկին ծափերով վարձատրել դերակատարները որ հանդիսատես հասարակութեան հոգի չինող ծաւանց մը տուին: Առաջին վարա, գոյրի զոցուելուն հետ խաղը արդէն իր ազդեցութիւնը գործած էր, և ուրախութեամբ կը յայտնեմ որ մնացեալ վարագոյր և պատկերները փոքրիկ յաղթանակներ եղան խողացողներուն համար, քանի որ ողբերգութեան աւարտելէն ետք ամեն դէմքի վրայ զոհունակութեան ժպիտը կը փայլէր:

Մասնաւորելով խօսքս խաղի ոգւոյն և նշանակութեան վրայ, ազգու կէտեր և բարոյական ոյժ չպակսիր իր մէջ, միեւնոյն տոն պէտք կըզգամ ըսելու որ խնամտ սրբագրութեան հարկը զգալի է որով անիկայ պահանջկոտ միջնա

1800-1900

—o—

Բ
ՌՈՒՍԻԱ

(Շարունակ. Լախոյոյ քառեկ)

Ալեքսանտր Բ. Իշխանութեան ղեկը ձեռք առած միջոցին, Ռուսիոյ համար բաւական փափուկ շրջան մը բացուած էր խորիմի պատերազմին անյաջող ելքովը:

Այդ պատերազմով, Արեւմտեան Եւրոպայի Արեւելքի մէջ ունեցած ազդեցութիւնը եթէ ոչ չէր քաշուցնել գէթ հակակշռելու համար Ս. Բէթէրսպուրկի դաշնին ունեցած ուժէն բան մը պակասած էր, որուն բնական հետեւեալքն ալ Ռուսիոյ նիւթական շահերու վերանորոգումը պիտի ըլլար:

Միեւնոյն ատեն Ռուսիոյ ներքին վիճակը բաւականաչափ զահացուցիչ հանգամանք մը չունէր: Ճորտութիւնը՝ որ ժողովրդային մեծ պատուհաս մըն է և որդեկը ամեն կերպով բարդաւեցած, կը ճշդէր միլիոնաւոր մարդիկ: Միւս կողմէն Ռուս Տէսթօթիկ միապետութիւնը Նիճիլիզմին ծնունդ տրւած էր. Նիճիլիզմի ծնունդը Ռուս հանրային մտքին զարթոյնը արշալոյսը կրնանք նկատել երբ նըպատակն է բողոքել սեղանող դրութեան մը դէմ: Թէեւ ըլլայ արտակարգ ձեւով մը:

Ինչպէս կը տեսնուի իրաց այս վիճակին մէջ, Ալեքսանտր Բ. կայսրը տեսնելիք շատ գործ ունէր իր վարչութիւն խոհականութեան կախում պիտի ունենար բացուած նոր շրջանին բարեփոխելու և կամ ազդեցութիւն ըլլալը:

Ալեքսանտր Բ. հրովարտակով մը ջնջեց ճորտութիւնը. միլիոնաւոր գիւղացիներ հաւասարապէս պարտքի և իրաւունքի տէր եղան: Այսպէսով ներքին մեծ կոպ խնդիր մը նպաստաւոր լուծուեց մը կըս:

տանար: Ալեքսանտր Բ. այս բարեփոխումներով իրեն տրւած է «Մուսթիցկի Չար» գիւղացիներու և ազգասիրտ Չար ժողովրդային անունը, որ վիճակաւոր մը համար էն մեծ և էն փառաւոր անունն է:

Նորապէս այս կայսրը օրով հանրային կրթութեան գործը կարեւոր մղում մը ստացաւ, կրթականներ և այլ հանրագումար հաստատութիւններ մեծ ծաւալ գտան:

Այս վիճակներին իշխանութեան հետ կ'սկսի արտաքին աշխարհագրութիւնը աւելի քան երբեք ճարտար և ճկուն ուղղութեան մը վրայ դառնալ, որուն շնորհիւ Ռուսիայ առանց ծանր վտանգներու և մեծ զոհաբերութեանց չլքեց յարաւան շահող մը եղաւ:

Ալեքսանտր Բ. իշխանութեան վերջին տարիներուն Պալքանի խնդիրը ծագում առաւ: Խորիմի Ռուսական պարտութեանէն ի վեր 20 տարիներ անցած էին Պալքանի մէջ թուրքիոյ խռովութիւնը հաստատուեցան: Ռուսիոյ համար միակ պատեհագոյն առիթն էր օգտուելու: Ս. Բէթէրսպուրկի դաշինքը սուր ձայն մը բարձրացուց: Պալքանեան թերակղզւոյն մէջ անցած դարձածները այնչափ յայտնի էին որ Եւրոպայ չը կըրցաւ Ռուսիոյ դէմ ելլել:

Ռուսիայ առանց սպասելու Եւրոպայի հաւանութեան հրաման տուաւ իր բանակներուն սահմանը անցնել, իսկ Եւրոպան պատերազմը սկսելէն վերջը հարկադրուած իր հաւանութիւնը կուտար: Եւրոպական պետութիւնք, մանաւանդ Արեւմտեան Եւրոպա աչալով կը հետեւէին իրաց ընթացքին:

—Չէ՛, ես խօսք տուի որ պիտի մեռնեմ այդ անհաւատ շահեր, եւ պէտք է մեռնեմ, աղան եւ հրամայեց կանչել երիտասարդ կիներ: Երիտասարդուհին կուգայ: —Ահա բերին քու կեանքդ: Եւ ինչու ըսաւ աղան եւ չի բախտովը Նէտան ու Տրակոյան ցոլաց: «Նստէ այստեղ եւ տես ինչպէս պիտի տանջեմ այս կեանքը շունս: Նստէ Հայնէ եւ դիտէ՛:

Տրակոյան բակը կը հանեն ու ցիցի վրայ կանցնեն: Իսկ Նէտան հարէմ կը տանին: Աղան երիտասարդ կնոջ ձեռքէն կը բռնէ, բակը եւ տանի ու կը ըսէ. «Քեզի ցուցնել կուգիմ ինչպէս պէտք է մեռնին բոլոր կեանքները: Ահա՛ տես ինչպէս պիտի տանջուի քու ընկերդը:» Եւ յիշաւ սոսկալի էր Տրակոյան տանջանքը: Երեք օր ամբողջ ցիցի վրայ կեցաւ: Երբոր երիտասարդ կինը կուգէր փախչել եւ շտեմնել Տրակոյան տանջուիլը, աղան կը բռնէ ձեռքէն ու կըսէ. «Եթէ չի խնդաւ սե եթէ ուրիշ երգ մը չերգես ինձի այստեղ, քեզ ալ ցիցի վրայ կը անցունելի քածի նման:» Երիտասարդ կինը ետին կը դառնայ, խնդի մը նման աղային վրայ կը նետուի, գոտիէն կը խլէ անոր գաշայնը ու անոր փորը կը ճղէ: Աղան իր մարդիկը օգնութեան կը կանչէ, բայց մինչեւ անոնք գալը, մանկահասակ կիներ ինքզինքն ալ կըտանջեն: Մեծ ազդեցական

Ռուսական բանակները յաղթական հասան Պոլսոյ դուռը իսկ Ալեքսանտր ինքն ալ մինչեւ կարին:

Այս Ռուս թուրք պատերազմին մէջ Ռուս զօրապետներու և բարձրաստիճան զինուորականներու շրանակին մէջ կարեւորագոյն տեղերէն մին բռնեցին հայազգի զօրապետները Մէլիքօֆ, Տէր Ղուկասօֆ, Լազարէֆ և իշխան Երկայնաբազուկ Սարգիսեանց և այլք, որոնց շնորհիւ Ռուսական բանակը կրցաւ յաղթական յառաջանալ Տաճկահայաստանի մէջ:

Ռուսական յաղթութիւնը, ճաճ կին ջախջախումը և թրքահայատակ քրիստոնէից իրենց ճակատագրին փրկութեանը համար գէպի Ռուսիոյ յարումը, ահագին զարի մը կուտար Հիւսիսային պետութեան Արեւելեան վարկին, ինչ որ բնականաբար լուրջ անհանգստութիւն մը պիտի պատճառէր Եւրոպայի:

Թիւրքը կիսամեծ ինկած յաղթական Արթիւրն ոտքին տակ, ստիպուալ Սան Սթէֆանօի համաւարտ դաշնագրով զոհացում տալու յանձնառու կրլար Ռուսական պահանջներուն:

Սան Սթէֆանօի դաշնագրին մէջ հայոց դիմումներուն վրայ, հայաստանի համար ալ տեղ մը կը տրուէր 16րդ յօդուածով:

Բայց Եւրոպայ միշտ անհանգիստ Ռուսիոյ ձգտումներէն եւ մեծնալէն անշուշտ չպիտի ներքեր որ Ռուսական պահանջներուն զոհացում տրուին և Արեւելքի մէջ ասպարէզը անոր մնայ:

Եւրոպական միջամտութիւնը առաջ եկաւ և Անգլիական մարտանաւերը Պոլիս մտան կասեցնելու համար Ռուս բանակին մուտքը մայրաքաղաքին մէջ:

վարչերու մէջ ալ կը յուսամ որ գործ կարենայ տեսնել:

Տիկին Պէրճիկ իր Զապէլ իշխանուհիի և Սիւմպիլի կրկին գերեւուն մէջ սպասուած նկարագիր ու թօնը կրցաւ պահել, եթէ մերթ չեղաւ մեր առնեցաւ կորովի ճիգով մը յաջողեցաւ վերջապէս ներգաղթական ամբողջութեան մը մէջ իր կրած փոքրիկ պարտութիւնները անյողալի ընելու: Պ. Սմբատ, ինչպէս կերեւայ բեմական ընդունակութիւն ունենալէ զերծ չէ. այս երկրորդ անգամն է երեք տարիի շրջանին մէջ որ Պարսիք բեմի վրայ տեսնելու առիթը կուենան, իր ընտրած ասպարէզին մէջ ըստ բաւականի յառաջդիմած կերեւայ: Այսու հանդերձ քանի մը թերութիւններ ունի, որոնք եթէ բնական թերութիւններ են ատենց յարատեւութիւնը զինքը միջակութեան աստիճանէն վերանալուն դժբաղդաբար արգիւյր կրնայ ըլլալ, իսկ եթէ ինքնաշխատ սրբագրութեամբ կրնան անհետանալ, լաւ է որ Պ. Սմբատ հիմակէն հետապնդի ինքզինքը ուղղելու: ազգու բայց զսպուած շնչոյն ունի, միմիքէ աւելի շարժումներու ոյժ տալու ակարբութիւն ուր դերասանին իսկական արժանիքը կը նստմանայ: Ահա ինչ բան որ կրցանք նկատել Պարսիք իշխանի գերի մէջ զոր ինքը կատարեց: Պարտաւորութեան ծանրանալ իր վրայ, նկատելով որ երիտասարդ նորարարը գէժ մը մըն է անիկայ, որ հասակի դարձութեան, մտաւորական բաւականացնող զարգացումի կը միացնէ վաղուան աչքեր և շնորհալի զըլուի մը:

Սիրողներու մէջ աչքի գարկին Պարոններ վ. Գ. Թ. Լալեան և Թ. Մարգարեան:

Ընդհանուր հասոյթը եղած է մօտ 400 ֆրանգ:

Շ. Կամսարական

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ (15)

ՆԷՏԱ

(ՄԱՄԻՍ ՊԱՏՄԱՍԻՐ)

—Ատիկա ի՞նչ է, հարցուցի ծերունի Մլաւինին եւ ուրիշ մարմին մը ցուցուցի որ ցիցի վրայ անցուցած էին եւ հօրս դիակէն աւելի սուրափելի էր:

—Բան մը չէ, բան մը չէ, հայտէ քայլ, ըսաւ ծերունի Մլաւին եւ ետքալեց ինձի: Սենեակ մը մտնաւ: Գիտի՞նք կը պառկեր Նէտա եւ ուրիշ կին մը, բայց մարմիններն կարտուած ու արկնուած էին: Այս երկու մարմինները սպիտակ կաւուով ծածկուած եւ վերանին ծաղիկներ ցրուած էր, զորոնք բերած էին մեր գեղի աղջիկներն եւ երիտասարդները: Եւ երբ ճանչցայ զայլ ըսաւ Նէտան, ցատկեցի եւ գրկեցի: «Նէտա, Նէտա սպասե՛ք, բայց ծերունի Մլաւին գիտաւ զուրիժ տարաւ եւ այն սեղ գոցեց: Երեք օր վերջը կին մը եկաւ, Քիսուրա տարաւ զիս եւ հօրաքրոջն Սլավին յանձնեց: Եւ կուլայի եւ կազալէի որ մայրիկս քով տանին զիս, բայց հօրաքրոջն Սլավին կըսէր թէ «մայրդ Քիսուրա պիտի գայ եւ քեզի հետ պիտի տեսնուի»: Ամ-

բողջ հինգ տարիներ անցան եւ ես մեծ ցայ: Երբ հօրեանական տունը դարձայ իմացայ որ մայրս ալ գեռ սյն ասան ձեռքի է:

Ահա ի՞նչ պատմեց ծերունի Մլաւին մօրս եւ Նէտայի մեռնելու մասին: Աղան իր Տէլիպաշինը զրկել է Նէտան եւ Տրակոյան փնտռելու: Տէլիպաշինը երկու օր փնտռել եւ չէն կրցեր գտնել աղան զայրացել, հայհոյել, ծեծել է իր մարդիկը եւ կրկին զրկել է փնտռելու: Գնչուհի մը կուգայ եւ կը խնդրէ որ խոզ տան աղան տեսնելու: Նախ աղայի մարդիկը կը վռնտեն զայն, բայց երբ կըսէ թէ Նէտային եւ Տրակոյային ո՞ր ըլլաւ զիտէ, խոզ տուաւ եւ Գնչուհին աղային կըսէ թէ Նէտա եւ Տրակոյա հօգիտներին քով պահուցաւ եւ: Աղան զնչուհիին հետ կը զրկէ շուրջ յիսուս հոգի Տէլիպաշի, որոնք կը գտնան փախտականները եւ թէ՛ Նէտան, թէ՛ Տրակոյան եւ թէ հովիւները կապուած կը բերեն: Աղան կը հրամայէ Տրակոյան ցիցը անցնել, հովիւները կախել իսկ Նէտան իր հարկէն տանել: Նէտա կը սկսի լալ, ծուկ կը չոքի, աղային ոտքերն ու ձեռքերը կը համբուրէ, կազալէ որ յրապանեն: Բայց աղան ականջ չկախել բնաւ:

—Ինձի սպաննէ, կըսէր Նէտա, ըրէ՛ ինձի ինչ որ կուզես, բայց ներքե ելբօրս:

հայոյանք, ժխոր եւ կոծ կը բաժնարանայ: Տէլիպաշինը երիտասարդ կինը կը նստեն շուկայի տոջեւ եւ Նէտային քով երթալով անիկա կտոր կտոր կընեն: . . . Տէլիպաշինը իրենց աղան կը թաղեն թրքական գերեզմանոցը, ուրիշ մը իրենց տաղանքը կընտրեն եւ կեղեկ կերթան: Բակին մէջ իմ տեսած գիւղի Տրակոյան էր, իսկ սենեակը պատկող երկու մարմինները Նէտան ու երիտասարդ թրքուհին: «Իբրեւ քրիստոնէայ թաղեցինք զայն կը ըսէր լալով Մլաւին, —Տէլիպաշի պէս որոյցեց:» Մայրս հայրս այդպէս մորթալեքով տեսնելով՝ կը խենդեցայ, ու չաբաժ մը վերջը հագին կուտանգէ: Մեր ազգականները տեսնելով որ ես միեւնոյն մնացի, Քիսուրա հօրաքրոջն Սլավին մօտ կը տանին: Խեղճ մայր:

Հայրս, մայրս, Տրակոյան, Նէտան եւ երիտասարդ կինը կը թաղեն իրարու քով եւ անոնց գերեզմաններին վրայ ծաղիկներ կը տնկին:

Ահա ի՞նչ տանջանքներ քաշած ենք թիւրք Սուլթաններէն եւ անոնց զօրքերէն» ըսաւ մամս ու զրուխը ասդին անդին երբեք ոչ: Արեւն ընդ արեանս:

—Նմէն, ըսի ես:

Պուշկինի քաղցրահամ
ԳՐԻԳՈՐ ԹԻԻԹԻԻԼՃԵԱՆ

ՎԵՐՋ

Այս միջամտութեան արդիւնքը եղաւ Սան Սթեփանոսի դաշնագրէն ջնջումը և Պերլինի վեհաժողովը ու դաշնագիրը որուն մէջ հայաստանի նկատմամբ դրուած 16րդ յօդուածը թուագարձու թեամբ 61 կըլլար, միեւնոյն ատեն դարձնելով հայոց ճակատագիրն ալ գէպի աւելի յոռին:

Պերլինի դաշնագրով թէ և յաղթող պետութեան իրաւունքը յարգուեցաւ. բայց միաժամանակ միջազգային ընդդիմութիւն մը չը ձգեց անոր ուղած գոհացումը ևս. տանալու: Ռուսիա խորապէս ըզգածուած հարկադրուեցաւ համապարփաւ իր յօգնած վիճակը չէր ներէր նոր և ահագին խնդիրներու մէջ մտնել:

Ալէքսանտր Բ. կայսեր վերջին օրերուն Նիհիլիստները յայտնի մարտը սկսած էին Ռուս վարչական դրութեան դէմ. կայսրը ահի և սարսափի մէջ կանցնէր իր օրերը: Վերջապէս Ոչնչականներու ռումբը յաջողեցաւ մահացնել Ալէքսանտր Բ. որ թէև միահեծան ինքնակալ՝ սակայն գէշ համբաւ մը չէր ստանալ իր մէջ:

(Շարունակելի)

«ԻՐԱՆԻՈՒՆՔ»Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

Բաթայի ծախքը չը վճարուած նամակները, առանց բացատրութեան կը մերժուին:

— Մեզ զրկուած նամակներ եւ յօդուածներ երբ միայն ծածկունքներ կը կրեն, առանց որչափ ստորագրութեան, բնաւ նկատողութեան չեն առնուիր. հետեւաբար հանրային կամ անհատական ու եւ չեն խնդրուիր առթիւ մեզ ուղղուած գրութիւնք պէտք է ծանօթ ստորագրութիւն մը կրեն:

— Պ. Ս. Կ. Գէօտեմէնէ. — Ձեր թերթերը կանոնաւորապէս կը զրկուին ձեր յոյս տուած հասցէին. բաժնի գիրքը բոսթով ուղղակի խմբագրութեանս զրկեցէք:

— Ս. Մէլիք Գէօտեմէնէ. — Ե. Թ. ի վճարեցէք փոխանակարին արժէքը, ձեր հաշիւները փոխանակեցէք եւ նոր բաժանորդներուն հասցէները խմբագրեցէք մեզ:

ՏԱԻԻԼԻՅԷ

Ֆիլիպպէթ թէքէլ օլընմը օլան «Վասպուրականի որբախնամ ընկերութիւն»ըն իտարէ մէճլիսի աթիտէքի զէվաթտան միւրէքքէպ տիր:

- Ատենապետ Տ. Պ. փափազեան
- Ատենադպիր Տ. Կ. Թէգէկեան
- Գանձապետ Ռ. Նալչուհեան
- Վէ տիկէր իւշ ֆախրի աղալար:
- Տիկին Կիւլիւնեայ Կ Ասթարեան
- » Եղիսաբէթ Յ. Աղամեաղ
- » Փառանձեմ Թ. Սորիկեան
- » Մարիամ Մ. Աստարեան
- » Եղիսաբէթ Մ. Թովմասեան
- » Մանիկ Խ. Թաղաորեան
- Օրիորդ Լուսաբեր Մատթէսեան
- » Աննիկ Մկրտիչեան
- » Ազնիւ Սահակեան

— Բաղայէր կազմութեան ատեն թիտէքի հավատարմութեան պաշտօն տէրճ իտէրիք. նէ տէրէճէ սահիհ

օլտուղու պիզէ մէճհուլ տըր:

— «Բաթայ» կազմութեանըն տախիլի գրամընտ կէօրիւտիկի իւզրէ Պուլկարիսթան մէճլիսի միւտիւրանը, պու կիւնէրտէ Բրէն. սին թանթը ըրիստէթինտէ պիլիճթիմա իլանը գըրալիյէթ գէմանը կէլուպ կէլմէտիկի թանթը միւզաքէրէյէ ալմը տըր. Մէճլիս Բը. Բէնսին թալէպինէ մուխալիֆ օլաւազ գրալիյէթ էֆըրարընա գարչը ըյ պէյան իթմիշ տիր վէ պուսէպկտէն Բրէնս իլէ միւտիւրան պէյնինտէ սօղուղըզ հուսուլէ կէլմիշ տիր:»

— Բրէնս Ֆերտինանտ հազրէթ. լէրի եհնի սէնէ միւնասիպէթի իլէ միւտիւրան վէ իւմէրաի աքէրիյէ էօնիւնտէ սէօլլէտիկի նութգտա զապիթանէ խիթապէն տէմիշ տիր. «Էն եազըն պիր վազըթտա վաթանէրպէլիկինիզի վէ աքէրիյէ վազիֆէնիզտէ հազըրիյէթինիզի մէյտանը թէճըրիպէյէ գօյաճազընըզ:»

— Բէգա եհնի սէնէ միւնասիպէթի իլէ Սըրպիա գրալըտա քէնտի պիր նութգընտա սարայտա հազըր պուլունան հէյէթը աքէրիյէյէ խիթապէն տէմիշ տիր: «1885 սէնէսինտէ Սըրպիայա պուլաշմըլ լէգէյի երլգամազ գէմանը եազալմըլ տըր. պուլըն իւզէրինէ օլաւա հազըր պուլունան Պուլկարիսթան Աթաշէ միլիթէրի Միւրալայ Հիսապէճի սարայտան կիթմիշ տիր:»

ՄԻԻԹԵՆԵՎԱԻՅԷ

Գըպըրըտան ալընան խապէրիլէ կէօրէ, օրայա հիճրէթ իտէն Եահուտիլէրին աւտատա օթուրմա. լարընա ինկիլթէրա թարաֆըն. տան միւսաատէ օլընաճազը սէպէպէ վիլայէթ մէճլիսի շիքայէթէ գալըլմըլ տըր վէ էհալի տէ Եահուտիլէրին վաթօրտան տըլարը չըգմասընը մէնն իտէճէթէր իմիշ:

— Ամէրիգա բարլամէթօսը սապըդ ազալարընտան Մ. Գօլօն Բարլամէթօ ազաորնտան իքի քիչի գաթլ վէ տիկէր պիր քիչիտէ եաւալմըլ տըր. պուլուն սէպէպի իսէ Սպանիա մուհարէպէսի էնա. սընտա արալարընտա հասըլ օլան մուխալիֆէթտէն իլէրի կէլմիշ պիր զարէզ իմիշ:

— Եունան օրտուսընըն եհնիտէն թէշթիլ վէ թանդիմի իչիւն Ալման զապիթէրին տալէթ օլընմալարը սէօլլէնուպ, հաթթա Եունան օրտուսը Էրքեանը հարապ մէճլիսի իլիպիկինէ պիր Ալման Ժէնէրալը թային իտիլէճէթ իմիշ, Պուլուն սուս իչիւն Ալման վէ Պերլին պէյնինտէ, մուխապէրէ իճրա օլընմազտա տըր:

— Կէշէն քի նուսիւմիզտէ 30000 Բուսաքէրի Աֆղանիսթանա տօղրու Քիշտա եօլընտան իլէրէմէք. աէ օլտուղու եազմըլ իտիք: Պուլ տէֆա ալընան հավատարմէ նազա.

րէն Աֆղանիսթան իմիլի Գիւշտ եօլընը պօղմազ վէ պու սուրէթլէ Բուսլարըն հարէքէթինի մէնն իտիլմէսինի էմր իթմիշ տիր:

— Ինկիլիզ կազմութալարընը Գ. տէստան ալտըրարը մալիւմաթա նազարէն Ասիայի մէրքէպիտէ (եանի թիւրքիստան) Ռուսա աքէր. լէրին մըգտարը 70,000 օլուպ, պուլարտան հարէքիտէ պաշլան. մըլ օլան օրտուսըն վէ րէտիֆ ալալարընը մէղունէն մէլէքէթ. լէրինտէ պուլընան զապիթլէրի կէրի չաղըրմըլ տըրլար:

— Լօնտրատան վէրիլէն պիր թէլէկրաֆա նազարէն, Հինտիստան. տա զուհուր իտէն Էսեան ինկիլիզ. լէրի ֆէվզէլատէ էնտիշէյէ պուազմազտա իմիշ:

Թրանսպալ մուհարէպէսին. տէն տօլայը ինկիլիզ աքէրիլէր. նին պիր գըսմըլ չէքիլմիշ օլտըլըն տան, Էսեանը զապիթ օլընմազ զօր օլաճազ տըր:

— Գանտիստա իքի Ֆրանսըզ աքէրի իլէ պիր եհրի Բուսպէյ. նինտէ միւնազաա զուհուր իտէրը Բուսա իլէ աքէրիլէրի աղըր սուրէթլտէ եարալմըլ վէ անտէն տէ գաշապիլմիշ տիր:

— Գանտիստա եափըլմազտա օլան ըրիթըմ խիթամ պուլմըլ տըր. Ֆրանսըզ պահրիլէ զապիթ. լէրինտէն Մ. Կապրիլէ Տիւրանըն պու պապտէ զայրէթի ինքեար օլընմազ:

— Պու սէնէ կիրիտտէ քէս. լէթլէ եաղմուր եաղմազտա իմիշ:

— Կէշէն նիւսիւմիզտէ Ալմա. նիւս, Աստիւրա, վէ իթալիա պէյ. նինտէ մէլճուտ իթթիլիպազ սէլա. սէնին խիթամ պուլմըլ օլտըլընը պիլտիրմիշ իտիք: Պու տէֆա ալընան հավատարմէն նազարէն մէլքէլար իթթիլիպազ ահտանմէսի թէճտիտ օլընաճազ իմիշ. վէ պուլմիւսապէթլէ իւշ տէվլէթ պէյ. նինտէ կէօմրիկ իթհատը թէշթիլ օլընաճազ իմիշ:

— Չինին, Չանկ թուլն Սէթ էյալէթինտէ էհալի խրիստիյանլար իւզէրինէ հիճուլէ թէլէթիտուպ թիլիպէլիտէ եաղմայա վէրմիշէր տիր:

— Օրմանեան Պտտրիարքըն վու. րուլմըլ օլտըլընա տայիր ալն. տէն պէրու կէզէն չայէթ էսա. սըլ տըր:

ՄՈՒՀԱՐԷՊԷ

Կէշէն պիր իքի հաֆթա զար. ֆընտա ինկիլիզլէր պիր իքի ու. ֆազ մուաֆֆազիյէթ էլտէ իտէ. պիլտիրէր իսէտէ. պու կիւնէրտէ ալընան թէլէկրաֆալարըն վէ Էվ. րորա կազմութալարըն պէյանընա նազարէն Պէրլէր եինէ զալէպէյէ պաշլամըլար տըր:

— Ժէնէրալ Ուօրըն թարա. ֆընտան պուլունան էվվէլ զապիթ օլընմըլ օլան Սթիօն. Գօր մէվ. գըսը Պէրլէր թարաֆընտան թէքրար կէրի ալընմըլ տըր: Սթի.

օն Գօրըն պու սուրէթլէ ինկի. լիլէր էլինտէն կիթմէսի իլէ մու. հասէրտէ պուլունան Լէտիսիթ պիւսպիլթիւն մուալէնէթտէն մու. րում պիր հալտէ գալըլար:

— Թրանսպալ ինկիլիզ օրտու. սու սէր գօմանտանը Լօրտ Ռ. պէրթա 27 յունվար թարիսի իլէ Լօնտրայա վէրտիկի պիր թէլէկրաֆա, Պէրլէրին Բիլէթ Ֆի. թէն թարաֆընտա գալիլէն մէլէ. թիլէնմիշ օլտուղարընը պիլտիր. միշ տիր:

— Պուլունան էվվէլ Սթիօն Գօր մուհարէպէսինտէ եարէլէնմիշ օլտուղունա եաղաղըլմըլ ժէնէրալ Ռ. Կէլէյթ վէֆաթ իթմիշ տիր:

— Ինկիլթէրա հարալիլէ նէզա. լէթի եհնիտէն իւշ ալայ իսթիհ. քեամ թօփուլարը թիլիպալապ կէօնտէրմիշ տիր:

— Բէգա ինկիլթէրա հարալիլէ նէզարէթի ժէնէրալ Լօրտ Մ. թուլէն, հազըրնտա օրտուտա մէվ. ճուտ շիքայէթտէն տօլայը աղ իլէ կէրի չաղըրմըլ տըր, վէ անըն եհրինէ ժէնէրալ Ֆրէտէրիկ Գարրինկիթոն թային օլընմըլ տըր:

— Էվրօրա կազմութալարընը պէ. յանընա նազարէն, Պէրլէր Գըմ. պլէյի եհնիտէն թօփա թուլթ. մուշար իսէտէ նէթիճէսի հալա մէճհուլ տըր:

— Թրանսպալ հիւքիւմէթինի Բարիզ մասլահաթիկըլարը Տօք. Լէյտա աթիտէքի պէյանաթտա պուլընմըլ տըր:

Եանի Թրանսպալ հիւքիւմէթի նիհայէթինէ գատար մուհարէպէ. յի տէվաթ իթմէկէ գարար վէրմիշ տիր վէ քէնտիսի իլք օլապա սուլհ թալէպիտէ պուլունմայա. ճազ տըր. վէ չայէթ Թրանսպ. ալըն հուգուզընը նազար տըր. գաթա ալընմայարաթ թէքիֆ օլընան սուլհ տէ գապուլ օլընմա. յաճազ տըր:

ՆՈՐ

ԵՐԳԱՐԱՆ

ԿԱՄ

ՄՐՄՈՒՆՋ ՀԱՅԱԿԱՆ

Կը պարունակէ այսօր ժող. վուրդի ամեն դասակարգէ երգուող հին և նոր գրեթէ բոլոր երգերը. Կը ծախուի ԻՐԱՆԻՈՒՆՔԻ խմբա. գրատոմըր:

ԳԻՆ 1 ՖՐԱՆՔ

ՊԱՏՈՒՀԱՆԻՆ ՄՈՒՐՀԱՆԷ

ՇԵՆԻՍԱԿՈՒԹԻՆ

ՀԱՆՊ. ՏԻԳՐԱՆ ՄԱՆԱԳԱՆԻ

Նոր լոյս տեսած այս թատեր. գուլիլընը ստացած ենք. Գին 1 ֆրանք. Կեզրոնատիլն է Օննիկ Բարսեղեան Արեւելեան տպարան:

Դառնա

Отговорникъ Н. Драгулевъ
Печ. «Взаимность» — Варна